

ความสัมพันธ์ระหว่างโลกาภิวัตน์กับค่านิยมพื้นฐานในสังคมไทย

Relationships between Globalization and Basic Values of Thai Society

สุภาวดี ขุนทองจันทร์

สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ คณะบริหารธุรกิจและการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000
Email: supawadee.khunhongjan@gmail.com

บทคัดย่อ

โลกาภิวัตน์ได้ส่งผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม การปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจะสามารถดำรงอยู่ได้อย่างรู้เท่าทัน การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบของโลกาภิวัตน์ ทั้งด้านบวกและด้านลบของสังคมไทยในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 3 จังหวัด และ (2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโลกาภิวัตน์กับค่านิยมพื้นฐานของสังคมไทยในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 3 จังหวัด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือประชากรที่อาศัยอยู่ในสังคมเมืองและสังคมชนบทจากจังหวัดอุบลราชธานี ศรีสะเกษ และสุรินทร์ จำนวน 350 คน ระยะเวลาของการศึกษา 12 เดือน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้ในเชิงพรรณนา สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ ร้อยละ และการทดสอบสมมติฐานสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการศึกษาพบว่า (1) โลกาภิวัตน์ส่งผลกระทบต่อทั้งทางบวกและทางลบต่อเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรม (2) โลกาภิวัตน์ด้านเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับค่านิยมพื้นฐาน ด้านการประหยัดและอดออม ด้านการมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมายและด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ในระดับปานกลางและในทิศทางเดียวกัน ส่วนด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง โลกาภิวัตน์ด้านสังคมมีความสัมพันธ์กับค่านิยมพื้นฐาน ด้านการพึ่งพาตนเอง ด้านการมีระเบียบวินัยและด้านการเคารพกฎหมาย การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนาและความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ในระดับปานกลางและในทิศทางเดียวกัน ส่วนด้านวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์กับค่านิยมพื้นฐาน ด้านความรักชาติ

ศาสตร์ กษัตริย์ในระดับปานกลางและทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: โลกาภิวัตน์ ค่านิยมพื้นฐานของสังคมไทย

Abstract

Globalization has affected economic, social, political, and cultural areas and self-adaptability to accommodate changes is needed. This research aimed to study the positive and negative effects of globalization in three provinces in North-Eastern Thailand and the relationship between globalization and Thai society-based core values in these provinces. The sample was 350 people living in urban and rural areas in Ubon Ratchathani, Sisaket, and Surin. Over a period of 12 months, descriptive questionnaires were employed to collect data and were analyzed by frequencies, percentages, and Pearson's correlation coefficient. The findings showed that globalization impacted on the economy, society, politics, and culture positively and negatively, and that it moderately affected and was in accord with the core values related to saving and economy, self-discipline and lawfulness, and patriotism. Following the principles of Dharma was highly related and in agreement with the core values in respect to self-reliance and self-discipline. Lawfulness, following Dharma principles, and patriotism were moderately related. The cultural aspect was moderately related to and in accord with the core values on patriotism at a statistically significant level of 0.05.

Keyword: Globalization; Basic values of Thai society

บทนำ

ค่านิยมของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป สภาพแวดล้อมเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพล โดยเฉพาะสังคมยุคปัจจุบัน ที่เกิดจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านโลกาภิวัตน์ อันเนื่องมาจากพรมแดนระหว่างประเทศถูกสลายไปอย่างรวดเร็ว ผลจากการพัฒนาการติดต่อสื่อสาร การคมนาคมขนส่งและเทคโนโลยีสารสนเทศ (วิทยา ด้านธารงกุล, 2546) การเปลี่ยนแปลงไปแสดงให้เห็นถึงการเจริญเติบโตของความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยีและวัฒนธรรม ที่เชื่อมโยงระหว่างบุคคล ชุมชน องค์กรธุรกิจ

ประเทศจึงเปรียบเสมือนเป็นหมู่บ้านของโลก ทั้งนี้เพราะประชากรของโลกถูกหลอมรวมกลายเป็นสังคมเดียว ซึ่งเกิดจากอิทธิพลร่วมทางเศรษฐกิจ เทคโนโลยี สังคม วัฒนธรรม และการเมือง (เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2555) การเปลี่ยนแปลงทางสังคมเป็นไปอย่างรวดเร็ว เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยอิทธิพลร่วมนี้ เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลกระทบให้ค่านิยมของคนในสังคมไทยเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย

ค่านิยมของคนในสังคมไทยภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ มีแนวโน้มให้ความสำคัญกับวัตถุมากกว่าจิตใจ จึงตกอยู่ในภาวะที่กิเลสและความโลภเข้าครอบงำ ทำให้ค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง เหมาะสมแทรกซึมเข้ามาเป็นอุปสรรคในการอยู่ร่วมกันในสังคมไทยได้แก่ (1) การเห็นคุณค่าของเงินตรามากเกินไป นิยมความร่ำรวย มั่งคั่ง เนื่องจากคนร่ำรวยจะเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับในสังคม คนรวยต้องการสิ่งใดยอมใช้เงินซื้อได้เพื่อสนองความต้องการ ความอยากได้ อยากมีของตนเอง ดังนั้นคนส่วนใหญ่จึงดิ้นรนต่อสู้ เพื่อให้ได้มาซึ่งความมั่งคั่ง (2) การนิยมความหรูหราใช้ของที่มาจากต่างประเทศ เพื่อแสดงให้ผู้อื่นเห็นว่าตนมีสถานภาพทางสังคมสูง เช่นจัดงานใหญ่โต แต่งกายด้วยของมีค่า มีเครื่องใช้ที่ทันสมัยและราคาแพง (3) การไม่รู้จักประมาณในการใช้จ่าย นิยมนำเงินในขนาดตมาใช้จ่าย (4) การขาดระเบียบวินัย (5) การชอบเสี่ยงโชคและถือโชคกลาง (6) การไม่ชอบเห็นใครดีเด่นกว่าตนเองและ (7) ให้การยกย่องผู้มีอำนาจ ให้ความสำคัญและเกรงกลัวว่ามี เนื่องจากเชื่อว่าคนไม่มีอำนาจ คนในสังคมจะไม่เกรงใจ ดังนั้นคนไทยอยากจะเป็นคนที่มีอำนาจ เพื่อให้ได้รับการยกย่องและเกรงกลัวจากคนในสังคม จึงแสวงหาอำนาจ ซึ่งอาจจะทำในแนวทางที่ไม่ถูกต้องเช่น การใช้เงินซื้อเสียงและตำแหน่งหน้าที่การงานต่างๆ เป็นต้น (พระครูปริยัติกิตติธำรง, 2557)

สังคมไทยที่จัดแบ่งเป็นระบบสังคมเมืองและระบบสังคมชนบท (สุพิศรา สุภาพ, 2540) เป็นสังคมที่มีลักษณะเฉพาะ รักอิสระ ยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดั้งเดิม มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง สองระบบนี้เป็นตัวกำหนดบทบาทหน้าที่และวิถีชีวิตของคนในสังคมไทย จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก เมื่อได้รับอิทธิพลจากสังคมต่างชาติ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวิถีการดำเนินชีวิตบางประการ สังคมเมืองก็มีคุณลักษณะเฉพาะ เช่นมีอาชีพหลากหลาย มีฐานะร่ำรวยและยากจนแตกต่างกัน ครอบครัวยุคใหม่มีความผูกพันกันน้อยลง เพราะต้องทำงานแข่งขันกันสูงในการแสวงหารายได้ มีการละเมิดขนบธรรมเนียมเพราะรับเอาวัฒนธรรมตะวันตกมาสูง ส่วนสังคมชนบท ถึงแม้จะมีลักษณะเฉพาะตัวแต่ยังคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมอันดี

งาม ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีความใกล้ชิดสนิทสนม ช่วยเหลือกัน มีวัดและศาสนสถานเป็นที่รวมและยึดเหนี่ยวความสัมพันธ์ มีค่านิยมในเรื่องคุณงามความดีในทางศาสนาเป็นตัวควบคุมความประพฤติทางสังคมแต่ทั้งสองระบบก็เปลี่ยนแปลงตามสภาพโลกาภิวัตน์และมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางลบสูงขึ้น เนื่องจากการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ ส่งผลให้สังคมเกิดความอ่อนแอ เพราะต้องพึ่งพิงตลาดและปัจจัยจากภายนอกในการดำเนินชีวิตมากขึ้น

สามจังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ได้แก่ กุบราจราชธานี ศรีสะเกษ และสุรินทร์ เป็นอีกพื้นที่ ที่ประชากรมีวิถีชีวิตคล้ายคลึงกัน การดำรงชีวิตเชื่อมโยงกับปัจจัยภายนอกต่าง ๆ ที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงจากผลกระทบของโลกาภิวัตน์ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม เกิดการแก่งแย่งแข่งขันกัน การพึ่งพาอาศัยกัน การช่วยเหลือเกื้อกูลกันเริ่มลดน้อยลง เพราะต่างคนต่างเร่งรีบเพื่อปากท้อง เอาตัวรอด เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ค่านิยมบางอย่างที่เป็นบรรทัดฐานของสังคมที่ตั้งมาต้องถูกละทิ้งไป ความเข้มแข็งของสังคมเริ่มเปราะบาง ซึ่งเป็นเหตุผลที่มาของการศึกษาใน 3 จังหวัดที่กล่าวถึง

จากที่มาและความสำคัญของปัญหาที่คนในสังคมไทยมีทิศทางของค่านิยมเป็นไปไม่เหมาะสม และมีข้อจำกัดด้านคุณธรรมและจริยธรรม โดยมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของกระแสโลกาภิวัตน์ ที่คนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการบริโภคนิยมและวัตถุนิยม ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อพัฒนาประเทศ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต นำไปสู่ประเด็นที่น่าสนใจในการศึกษาวิจัย โดยเฉพาะความคิดเห็นของประชาชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 จังหวัดในสังคมเมืองและสังคมชนบทที่มีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับผลกระทบของโลกาภิวัตน์ทั้งด้านบวกและด้านลบ ความคิดเห็นที่ได้นี้ จะสามารถเป็นตัวแทนความคิดเห็นของประชาชนในแถบภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ เนื่องจากวิถีชีวิต แนวทางการดำเนินชีวิต มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งความคิดเห็นที่ได้นี้ จะทำให้ผู้เกี่ยวข้องมีแนวทางในการหยุดยั้งค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์ ในขณะที่เดียวกันก็หาแนวทางในการเสริมสร้างค่านิยมที่พึงประสงค์ เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันในการรองรับผลกระทบที่เกิดขึ้น อันจะส่งผลต่อวิถีชีวิต แนวปฏิบัติที่ตั้งมาให้เกิดขึ้นได้ด้วยการสร้างค่านิยมที่ถูกต้อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบของโลกาภิวัตน์ทั้งด้านบวกและด้านลบของสังคมไทยในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 3 จังหวัด

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโลกาภิวัตน์กับค่านิยมพื้นฐานของสังคมไทย ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 3 จังหวัด

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยครอบคลุมถึงรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. พื้นที่เป้าหมายของการศึกษาคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 3 จังหวัดได้แก่ อุบลราชธานี ศรีสะเกษและสุรินทร์
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 3 จังหวัดคืออุบลราชธานี ศรีสะเกษและสุรินทร์
3. แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาคือ แนวคิดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานของสังคมไทย 5 ประการ แนวคิดเกี่ยวกับโลกาภิวัตน์
4. ตัวแปรที่ศึกษาในการทดสอบความสัมพันธ์และผลกระทบของโลกาภิวัตน์ตัวแปรต้น คือ โลกาภิวัตน์ (ด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม) ตัวแปรตามคือ ค่านิยมพื้นฐานของสังคมไทย 5 ประการ (การพึ่งพาตนเอง การประหยัดและการออม การมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมาย การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา และความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์)
5. ระยะเวลาที่ศึกษาตั้งแต่เดือนกันยายน 2556-เดือนสิงหาคม 2557 รวมระยะเวลา 12 เดือน

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. ค่านิยมพื้นฐานของสังคมไทย

ค่านิยมเป็นแนวความคิด ความเชื่อ อุดมการณ์ ความต้องการของกลุ่มคนในสังคม ซึ่งยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดีมีคุณค่าควรแก่การนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เป็นกรอบของการดำเนินชีวิต เพื่อประโยชน์สุขของตนเองและส่วนรวม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของแต่ละบุคคลเพราะในความเป็นจริง จะมีทั้งค่านิยมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ควบคู่กันไปในแต่ละสังคม เนื่องจากค่านิยมของแต่ละสังคมส่วนใหญ่ของมนุษย์เป็นมรดกทางความคิดของคนไทยและเป็นพื้นฐานของการเกิดขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างปกติสุข ทุกคนจึงควรปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม เพื่อเป็นบรรทัดฐานให้สังคมสงบสุข สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2556) จึงได้บัญญัติค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการที่ควรยึดถือปฏิบัติในสังคมไทยมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 เป็นหลักในการดำเนินชีวิตและพัฒนาประเทศมา ก่อนที่

คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) จะประกาศค่านิยมพื้นฐานเพิ่มเติมอีก 12 ประการ ประกอบด้วยค่านิยมดังนี้

1) การพึ่งตนเอง การขยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ การพึ่งตนเองคือ การรู้จักหารายได้ หาทรัพย์สินไว้เลี้ยงตัวเองได้ โดยไม่เป็นการแค้นคนอื่น ไม่ทอดทิ้งต่ออุปสรรค ความยากลำบาก ซึ่งจะทำให้เกิดความขยันหมั่นเพียร มีมานะ อดทนสามารถฝ่าฟันอุปสรรคที่ขวางกั้น อันเป็นบ่อเกิดของความสำเร็จหรือปรับปรุงตนเองให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งก็เท่ากับสร้างคนให้มีความรับผิดชอบ คือรู้จักหน้าที่ ที่ตนเองต้องกระทำและปฏิบัติ

2) การประหยัดและการออม การประหยัดคือ การรู้จักใช้จ่ายในทางที่ถูกที่ควร การประหยัดเป็นการสอนคนมีความละเอียดรอบคอบ มีระเบียบวินัย มีความระมัดระวังเช่น เสื้อผ้าเก่าขาดก็รู้จักนำมาปะชุน กินอาหารไม่หมดก็รู้จักอุ่นเก็บไว้กินในมื้อต่อไป เป็นต้น การประหยัด จึงเป็นการรู้จักใช้เงินและสิ่งของให้เป็นประโยชน์ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ การประหยัดจึงช่วยให้รู้จักวางแผนในการใช้เงินและสิ่งของให้คุ้มค่าและเหมาะสม ซึ่งก็เท่ากับเป็นการออม การรู้จักเก็บ เพื่อจะได้มีโอกาสเก็บสะสมให้มีมากขึ้น หรือสามารถสร้างหลักฐานให้มั่นคงต่อไปในวันข้างหน้า การประหยัดและการออม จึงเป็นผลดีแก่ตนเอง ครอบครัวและประเทศชาติในที่สุด

3) การมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมายได้แก่ การรู้จักทำตามกฎเกณฑ์ ไม่ฝ่าฝืน ไม่เห็นแก่ความสบายเล็กๆ น้อย ๆ หรือผลประโยชน์ของตนเองเป็นหลักจนขาดระเบียบเช่น ทิ้งของลงบนท้องถนน ข้ามถนนในทางที่ไม่ให้ข้าม เป็นต้น ระเบียบวินัยจึงสร้างคนให้มีความประพฤติปฏิบัติไปตามกฎเกณฑ์ที่สังคมต้องการ ซึ่งกฎเกณฑ์นี้ ในสังคมใหญ่เรียกว่า “กฎหมาย” ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสังคมที่มีคนอยู่เป็นจำนวนมากและมาจากที่ต่างๆ กัน การประพฤติปฏิบัติจึงอาจจะแตกต่างกันได้ ซึ่งยากต่อการควบคุมกฎหมายจึงเป็นแนวทางให้คนปฏิบัติตามหากใครฝ่าฝืนก็ต้องได้รับโทษ ทั้งนี้ก็เพื่อให้คนในสังคมอยู่อย่างปกติสุข

4) การปฏิบัติตามคุณธรรมของทางศาสนา ทุกศาสนาสอนคนให้มีเมตตา กรุณา ต่อกันและทำความดี มีจิตใจที่งดงาม มีพฤติกรรมที่ประกอบด้วยคุณธรรม สุจริตทั้งกาย วาจาและใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งศาสนาพุทธสอนให้บุคคลละเว้นความชั่ว ประพฤติดี ทำใจให้บริสุทธิ์ ไม่ประมาท สอนในเรื่องชีวิตที่ไม่เที่ยงแท้แน่นอน มีการเปลี่ยนแปลงและความแตกดับของสังขาร ซึ่งช่วยให้คนเราเกิดความเข้าใจเรื่องของชีวิต การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา นอกจากจะเป็นประโยชน์แก่ชีวิตของแต่ละบุคคลแล้ว ยังเป็นประโยชน์แก่สังคมโดยรวม

5) ความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ชาติหมายถึงกลุ่มคนที่มีเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรมและความเป็นมาในประวัติศาสตร์อย่างเดียวกัน ชาติจึงเป็นสมบัติของส่วนรวม ทุกคนจึงต้องรักและยกย่องเทิดทูน เพราะความเสื่อมสลายของชาติหมายถึง ความเสื่อมสลายของคนไทยทุกคน ความเจริญก้าวหน้าของชาติหมายถึง ความเจริญก้าวหน้าของคนทุกคน ส่วนศาสนาเป็นสถาบันที่สอนคนให้เป็นคนดี โดยเฉพาะในสังคมไทยได้เปิดโอกาสให้คนไทยเลือกนับถือศาสนาได้ตามความศรัทธาของคน มิได้มีความรังเกียจ อีกทั้งพระมหากษัตริย์ทุกพระองค์ต่างก็เป็นองค์อุปถัมภ์หรือศาสนูปถัมภ์แก่ทุกศาสนาในประเทศไทย ศาสนิกชนของทุกศาสนา จึงสามารถประกอบพิธีกรรมตามลัทธิความเชื่อของตนได้อย่างอิสระ นอกจากนี้ทุกศาสนามีหน้าที่สร้างความสามัคคีในสังคม สอนให้คนทำความดี มีเมตตา เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ มีความสามัคคี ไม่เบียดเบียนกัน เป็นการสอนให้คนยึดมั่นในสิ่งที่ดี มีศีลธรรม เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข ทุกศาสนาในสังคมไทย จึงมีความสำคัญต่อสังคมไทยเท่าเทียมกัน สำหรับพระมหากษัตริย์ เป็นสถาบันสูงสุดที่ทำให้คนไทยมีที่ยึดเหนี่ยวทางใจ เป็นที่เคารพ เทิดทูนของคนไทยเป็นอย่างยิ่ง พระมหากษัตริย์ไทยจึงทรงเป็นมิ่งขวัญและที่รัก เคารพ เทิดทูนของคนทั้งชาติ ฉะนั้นคนไทยทุกคนจึงควรรัก เคารพ ยกย่อง เทิดทูน ปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ไม่ให้ใครมาทำลาย

ค่านิยมในสังคมไทยเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทย ที่มีมาอย่างช้านาน เป็นหลักปฏิบัติที่ทำให้คนอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข ค่านิยมจึงเป็นสิ่งที่บุคคลและสังคมเลือกสรรว่าดี มีคุณค่าควรแก่การยกย่อง แก่การกระทำ เพื่อยึดถือเป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินชีวิต เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของสมาชิกในสังคมและมีการสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน เมื่อมีการรับเอาวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามา ทำให้กระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของคนไทย ซึ่งอาจทำให้ค่านิยมเปลี่ยนแปลงไปได้ ดังนั้นคนไทยทุกคนควรได้ตระหนักถึงค่านิยมที่ดีงามและรักษาไว้เป็นแนวทางให้ลูกหลานได้ดำเนินชีวิตภายใต้ค่านิยมที่ถูกต้องต่อไป ถึงแม้กระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกจะไม่หยุดนิ่ง แต่การรักษาสิ่งที่ดีงามไว้ย่อมจะทำให้เป็นภูมิคุ้มกัน เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในสังคมได้

2. โลกาภิวัตน์

โลกาภิวัตน์หมายถึง การแพร่กระจายไปทั่วโลก การที่ประชาคมโลกไม่ว่าจะอยู่ ณ จุดใด สามารถรับรู้ สัมพันธ์ หรือรับผลกระทบจากสิ่งที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว กว้างขวาง อันเนื่องมาจากการพัฒนาระบบสารสนเทศ โลกาภิวัตน์เป็นคำศัพท์เฉพาะที่บัญญัติขึ้นเพื่อตอบสนองปรากฏการณ์ของสังคมโลกที่เหตุการณ์ทางเศรษฐกิจ การเมือง

สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในบางส่วนของโลก ส่งผลกระทบต่ออันรวดเร็วและสำคัญต่อส่วนอื่นๆ ของโลก (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2542) ผลกระทบที่มาจากสภาพโลกาภิวัตน์ ก่อให้เกิดดีและแง่ลบเพราะไม่ได้ก่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าอย่างเดียว แต่ในอีกแง่หนึ่งทำให้เกิดความเสื่อมถอยตกต่ำทางด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม จากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมของประเทศไทยภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ส่งผลต่อมิติที่สำคัญดังนี้ (มานิตตา ชาญไชย, 2554)

1) การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ เป็นมิติที่เห็นได้ชัดเจน จากการที่รัฐหันมาให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจมากกว่าด้านอื่นๆ โดยเน้นการเจริญเติบโตของภาคอุตสาหกรรม ให้ความสำคัญกับภาคการเกษตรรองลงมาจากภาคอุตสาหกรรม แนวทางการพัฒนาด้านเศรษฐกิจของประเทศจึงเปลี่ยนจากการผลิตเพื่อการยังชีพมาเป็นการผลิตเพื่อการค้าและการส่งออก

2) การเปลี่ยนแปลงด้านการเมือง โลกาภิวัตน์ ประชาธิปไตยและทุนนิยมเสรี เป็นสิ่งที่มีความเกี่ยวข้องและสนับสนุนซึ่งกันและกัน ประชาธิปไตยสนับสนุนเศรษฐกิจแบบทุนนิยมและทำให้โลกาภิวัตน์เป็นสิ่งชอบธรรม ในขณะที่ความเจริญทางเศรษฐกิจ ทำให้คนต้องการเสรีภาพในการประกอบธุรกิจ ซึ่งเป็นการสนับสนุนการปกครองแบบประชาธิปไตยและโลกาภิวัตน์เป็นผู้แพร่ขยายความคิด ความเชื่อและค่านิยมแบบประชาธิปไตย ประเทศต่างๆ ทั่วโลกเชิดชูประชาธิปไตย แต่ไม่ได้หมายความว่าประชาธิปไตยของไทยจะเจริญเติบโตอย่างสมดุลงริงๆ เพราะมีปัจจัยหลายประการที่ยังเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประชาธิปไตยเช่น การศึกษาของประชาชนยังต่ำ การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไม่ได้ทำให้คนส่วนใหญ่มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น นักการเมืองของไทยส่วนใหญ่ยังไม่ใช่ว่ามีความเสียสละและต้องการทำงานเพื่อประเทศชาติอย่างแท้จริง จึงดูเหมือนว่าภาพประชาธิปไตยไทยจะออกมาในรูปแบบ มีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น แต่เนื้อหาของประชาธิปไตยไทยยังไม่พัฒนาไปเท่าที่ควร

อย่างไรก็ตามแนวโน้มที่ดีในมิติการเมืองไทยคือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมีมากขึ้น เนื่องจากการเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่างๆ ทำให้เกิดแนวความคิดใหม่ๆ และทำให้คนจำนวนมากเห็นคุณค่าของตนเองในการพัฒนาประชาธิปไตยมากขึ้น พยายามพึ่งพาตนเองและเข้าร่วมแก้ปัญหาทางสังคมมากขึ้น โดยไม่ได้มองว่าการเมืองเป็นเรื่องไกลตัว

3) การเปลี่ยนแปลงทางสังคม ที่ต่อเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ พบว่า การหันมาพัฒนาอุตสาหกรรมเป็นหลัก ทำให้สังคมเกษตรกรรมจำนวนมากในประเทศไทยล่มสลาย เกษตรกรขายที่ดินและเดินทางเข้าสู่เมืองมากขึ้น ในฐานะแรงงานรับจ้างราคาถูก ช่องว่างทางสังคมเพิ่มมากขึ้นและคุณภาพชีวิตตกต่ำลง เกิดปัญหาสังคมมากมายเช่น ปัญหาความยากจน ปัญหาการศึกษา ปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายและปัญหาอาชญากรรม การเปลี่ยนแปลงทางสังคมไทยภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์อีกประการหนึ่งคือ การรับเอาแบบแผนการใช้ชีวิตแบบทุนนิยมและบริโภคนิยมเข้ามาใช้ชีวิตมากขึ้น ลัทธิบริโภคนิยมสอนให้คนใช้จ่าย และบริโภคให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยไม่ได้คำนึงว่าสิ่งเหล่านั้นจำเป็นหรือไม่ เงินเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตและคนส่วนมากใช้ชีวิตในการทำงานเพื่อหาเงินให้ได้พอเพียงกับความต้องการที่เกินพอดีของตนเอง ปัจจุบันค่านิยมการเก็บออมเป็นสิ่งที่มีคนเชื่อน้อยลง โดยพิจารณาจากสถิติการซื้อสินค้าฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็นมีมากขึ้น

ดังนั้นในอนาคตต่อไป หากไม่รณรงค์ให้คนใช้ชีวิตอย่างไม่ประมาทและรู้เท่าทันอาจจะเกิดความเสียหายตามมาได้ อย่างเช่นงานวิจัยของ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546) ได้ศึกษาภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ โดยมองภาพอนาคตของคนไทยใน 15-20 ปีถัดจากปี 2546 โดยพิจารณาจากสภาพปัจจุบัน และคาดการณ์ไปในอนาคต ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลง กระแสโลกาภิวัตน์ คุณลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ในอนาคตจะต้องมีลักษณะ ชยัน อดทน และทุ่มเททำงานหนัก เพราะสภาพของการแข่งขัน การแก่งแย่งกันและกัน นอกจากนี้ก็ยังคงเป็นผู้มีระเบียบวินัย สามารถควบคุมตนเองได้เป็นอย่างดี ไม่ปล่อยให้ทำอะไรตามใจ ไร้ระเบียบวินัย ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานในอนาคต ความซื่อสัตย์เป็นอีกประการหนึ่งที่คนไทยในอนาคตต้องมี เพราะกระแสการค้าที่เปิดกว้าง ทำให้ประเทศต้องยอมรับกติกาสากลต่าง ๆ โดยเน้นความซื่อสัตย์ โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ อีกทั้งคนไทยจะต้องรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต ความรู้ที่อยู่ในหลากหลายรูปแบบและสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย มีจิตสำนึกประชาธิปไตย รักในสิทธิและหน้าที่ของตนเองที่ควรมีต่อสังคม มีจิตสำนึกสาธารณะ รู้จักประหยัดและอดออม

ภาพอนาคตของคนไทยในด้านคุณลักษณะภายใต้ปัจจัยของการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ และการแข่งขันในโลกการค้าเสรี ทำให้ลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ที่ประกอบด้วยมิติทางด้านร่างกาย กล่าวคือคนไทยในอนาคตต้องมีร่างกายที่แข็งแรง สมบูรณ์ มีพัฒนาการที่สมวัย มีจิตใจที่รู้จักตนเอง เข้าใจผู้อื่น เข้าใจในสภาพของ

การเปลี่ยนแปลง และสภาพแวดล้อม มีความรู้ที่เป็นสหวิทยาการ รวมทั้งทักษะทางด้าน การจัดการ ทักษะทางด้านภาษา คอมพิวเตอร์ มีมิติทางด้านลักษณะชีวิตที่มีความชยัน อดทน ทุ่มเท่างานหนัก มีระเบียบวินัยเป็นต้น ทั้งหมดนี้เพื่อให้คนไทยในอนาคต สามารถที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลง การแข่งขันที่รุนแรงขึ้นในอนาคต คนไทยในภาพ อนาคตดังกล่าวจะนำพาประเทศสู่การพัฒนา

ทั้งนี้ สันติ ยุทธยงและคณะ (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ค่านิยมและปัจจัยที่ เกี่ยวข้องกับค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัด อดุรธานี โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร บัณฑิต เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือแบบสอบถาม ผลการศึกษาปรากฏว่า การปฏิบัติ ของนักศึกษาเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน คือ ด้านการ ประหยัด ด้านการยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม และด้านความมีวินัย ค่านิยมที่ควร ปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับ คือ (1) การยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม (2) ความ ชยันหมั่นเพียร (3) ความรับผิดชอบ ค่านิยมที่ควรปลูกฝังและส่งเสริม มากที่สุด 3 อันดับ คือ (1) การยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม (2) ความมีวินัย และ (3) ความรับผิดชอบ ค่านิยมที่ควรปรับปรุงมากที่สุด 3 อันดับ คือ (1) การยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม (2) ความรักชาติ และ (3) ความสามัคคี

จากงานวิจัยนี้ จึงพบว่าคุณลักษณะของนักศึกษาพยาบาลยังยึดมั่นและให้ ความสำคัญกับค่านิยมพื้นฐานที่ดั้งเดิมของสังคมไทย เพื่อการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข และรู้เท่าทันสภาพการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงอย่าง รวดเร็วอันเนื่องมาจากโลกาภิวัตน์ มีผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบต่อครอบครัว สังคม ชุมชนและประเทศชาติ การเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิต วัฒนธรรมและสภาพครอบครัว สังคมมีส่วนทำให้ภูมิคุ้มกันขาดหายไป การสร้างภูมิคุ้มกันให้กับคนในสังคมให้รู้เท่าทัน การเปลี่ยนแปลง จะต้องสร้างจิตสำนึก ปลูกฝังค่านิยมให้คนในสังคม ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ นอกจากต้องยึดหลักค่านิยมพื้นฐานแล้วยังควรยึดหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต เนื่องจากปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครอบคลุมใน มิติที่สำคัญหลายมิติ โดยเฉพาะการให้ความสำคัญกับเรื่องคุณธรรม ความรู้ ความเพียร การมีภูมิคุ้มกันในเรื่องดังกล่าวนี้ จะทำให้เผชิญกับภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมที่ เปลี่ยนแปลงไปในการดำเนินชีวิต เพื่อลดความเสี่ยงในระดับครอบครัว ชุมชนและสังคม ซึ่งจะทำให้สังคมและประเทศชาติอยู่เย็นเป็นสุขได้

3. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

“เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนการดำเนินการทุกขั้นตอนและขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีจิตสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตอยู่ด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว กว้างขวาง ทั้งทางด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี” (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2556)

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอันเนื่องมาจากโลกาภิวัตน์ มีผลกระทบต่อครอบครัว สังคม ชุมชนและต่อประเทศชาติ การเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิต วัฒนธรรมและสภาพครอบครัว สังคม มีส่วนทำให้ภูมิคุ้มกันขาดหายไป การสร้างภูมิคุ้มกันให้กับคนในสังคมให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงจะต้องสร้างจิตสำนึก ปลูกฝังค่านิยมให้คนในสังคมครอบครัว ชุมชนและประเทศชาติยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต โดยให้ความสำคัญกับเรื่องคุณธรรม ความรู้ ความเพียรและการมีภูมิคุ้มกัน จึงจะทำให้สังคมอยู่เย็นเป็นสุขได้ หากพิจารณาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง มีฐานมาจากหลักธรรมในพระพุทธศาสนา ซึ่งสอนให้คนเชื่อมั่นในความดี ยึดมั่นในความถูกต้อง ประกอบอาชีพสุจริต ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ซึ่งทั้งหมดมีความสัมพันธ์และเกี่ยวพันกับค่านิยมในการปฏิบัติของสังคมไทย ดังนั้นไม่ว่าหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาหรือหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักการที่ครอบคลุมวิถีปฏิบัติให้กลายเป็นค่านิยมที่พึงประสงค์ได้

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่า ที่มาของค่านิยมที่สำคัญมาจาก การยึดมั่นในชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ เพราะศาสนาเป็นสถาบันที่สอนคนให้เป็นคนดีเช่น การทำบุญก่อให้เกิดเป็นความเมตตา กรุณา ความซื่อสัตย์ พระมหากษัตริย์เป็นสถาบันสูงสุดที่ทำให้คนไทยมีที่ยึดเหนี่ยวทางใจ เป็นที่เคารพเทิดทูนของคนไทยเป็นอย่างยิ่งพระมหากษัตริย์ไทย จึงทรงเป็นมิ่งขวัญและที่รัก เคารพ เทิดทูนของคนทั้งชาติ

และการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ก่อให้เกิดการช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ แบ่งปัน การพึ่งพาอาศัยกัน แต่เมื่อมีการรับเอาวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามาที่เรียกว่าโลกาภิวัตน์ จึงส่งผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของคนไทยโดยเฉพาะในสังคมไทยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนั้นค่านิยมที่ดีที่ยึดถือปฏิบัติกันมาช้านาน อาทิเช่น การพึ่งพาตนเอง การประหยัดและการออม การมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมาย การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา และความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ควรธำรง รักษาไว้ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต การปฏิบัติตนให้เป็นบรรทัดฐานค่านิยมที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รองรับความเจริญสมัยใหม่ที่มีความสำคัญกับวัตถุมากกว่าจิตใจ ด้วยการปลูกฝังค่านิยมพื้นฐาน เพื่อเป็นเกราะป้องกันแก่สังคมเมืองและสังคมชนบทที่ยึดถือปฏิบัติในสังคมไทยต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 3 จังหวัดคืออุบลราชธานี ศรีสะเกษและสุรินทร์ รวม 3,996,217 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2556)

2. กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยการคำนวณจากสูตร Yamane (1973) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 350 คน ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ผสมผสานระหว่างวิธีสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ และสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น มีขั้นตอนที่สำคัญ ได้แก่ จำแนกประชากรตามที่อยู่อาศัยอยู่ในสังคมชนบท กับสังคมเมืองจากนั้นแบ่งสัดส่วนตามจังหวัด อำเภอก และตำบล

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม โดยสร้างตามขอบเขตของวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นคำถามแบบเลือกตอบเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของประชากร ส่วนที่ 2 เป็นคำถามแบบมาตราวัดประมาณค่า 5 ระดับเกี่ยวกับผลกระทบของโลกาภิวัตน์ และส่วนที่ 3 เป็นคำถามแบบมาตราวัดประมาณค่า 5 ระดับเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐาน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บจากแหล่งข้อมูล 2 แหล่งที่สำคัญ คือแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ สำหรับแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ด้วยการลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่เป้าหมาย 3 จังหวัด โดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 350 ชุด ส่วนการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ ด้วยการทบทวนสภาพบริบทสังคมไทย ด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยี ที่จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงค่านิยมของ

สังคมไทยในยุคโลกาภิวัตน์ ทั้งจากเอกสารที่เกี่ยวข้องอาทิ หนังสือ บทความวิจัย บทความทางวิชาการ และเอกสารอิเล็กทรอนิกส์จากเว็บไซต์ต่าง ๆ

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการประมวลผลทางหลักสถิติเชิงพรรณนาด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ โดยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางและบรรยายผล

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นต่อผลกระทบของโลกาภิวัตน์ในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมที่เป็นผลกระทบทางบวกและทางลบ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ โดยการหาค่าร้อยละ นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางและบรรยายผล

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างโลกาภิวัตน์ในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรมกับค่านิยมพื้นฐาน ใช้วิธีการทดสอบสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's correlation coefficient) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างผลกระทบของโลกาภิวัตน์กับค่านิยมพื้นฐานที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หรือร้อยละ 99 นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางและบรรยายผล

โดย ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ จะมีค่าระหว่าง -1 ถึง 1 โดยการแปลความหมายของค่าความสัมพันธ์ (ซูตรี วงศ์รัตน์, 2544) ดังนี้

ถ้าค่า r มีค่าเป็นลบ (-)	แสดงว่า x และ y มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม
ถ้าค่า r มีค่าเป็นบวก (+)	แสดงว่า x และ y มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน
ถ้าค่า r มีค่าเป็นศูนย์ (0)	แสดงว่า x และ y ไม่มีความสัมพันธ์กันเลย
ถ้าค่า r มีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (0)	แสดงว่า x และ y มีความสัมพันธ์กันน้อย
ถ้าค่า r มีค่าเข้าใกล้ (1)	แสดงว่า x และ y มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันและมีความสัมพันธ์กันมาก
ถ้าค่า r มีค่าเข้าใกล้ (-1)	แสดงว่า x และ y มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามและมีความสัมพันธ์กันมาก

โดยกำหนดเกณฑ์การวัดระดับและทิศทางความสัมพันธ์ของตัวแปรปัจจัย ดังนี้

- 1.00	หมายถึง มีความสัมพันธ์กันอย่างเต็มที่ในทิศทางตรงกันข้าม
- 0.76 ถึง - 0.99	หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมากและในทิศทางตรงกันข้าม

- 0.56 ถึง - 0.75	หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงและในทิศทางตรงกันข้าม
- 0.26 ถึง - 0.55	หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางและในทิศทางตรงกันข้าม
- 0.01 ถึง - 0.25	หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำและในทิศทางตรงกันข้าม
0.00	หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์กัน
0.01 ถึง 0.25	หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำและในทิศทางเดียวกัน
0.26 ถึง 0.55	หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางและในทิศทางเดียวกัน
0.56 ถึง 0.75	หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงและในทิศทางเดียวกัน
0.76 ถึง 0.99	หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมากและในทิศทางเดียวกัน
1.00	หมายถึง มีความสัมพันธ์กันอย่างเต็มที่ในทิศทางเดียวกัน

สมมติฐานของการวิจัย

ผลกระทบโลกาภิวัตน์กับค่านิยมพื้นฐานของสังคมไทยไม่มีความสัมพันธ์กัน

H_0 : ผลกระทบโลกาภิวัตน์กับค่านิยมพื้นฐานของสังคมไทยไม่มีความสัมพันธ์กัน

H_1 : ผลกระทบโลกาภิวัตน์กับค่านิยมพื้นฐานของสังคมไทยมีความสัมพันธ์กัน

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในสังคมเมืองและสังคมชนบทพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 54.50) มีรายได้อยู่ระหว่าง 5,000 บาทต่อเดือน (ร้อยละ 25.50) ทั้งนี้มีรายได้เฉลี่ย 12,697.28 บาทต่อเดือน รองลงมารายได้ระหว่าง 10,001-15,000 บาทต่อเดือน (ร้อยละ 24.00) ระดับการศึกษานอปริญญาถึงปริญญาตรี (ร้อยละ 41.10) รองลงมา

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2559

ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปวช. (ร้อยละ 40.00) มีอาชีพเป็นเกษตรกร (ร้อยละ 29.00) รองลงมาเป็นพนักงานและลูกจ้างของรัฐ (ร้อยละ 20.00) สถานภาพการสมรสแต่งงานแล้ว (ร้อยละ 56.00) รองลงมาโสด (ร้อยละ 36.50) อาศัยอยู่ในชนบท (ร้อยละ 70.00) รองลงมาอาศัยอยู่ในเมือง (ร้อยละ 30.00) มีบ้านพักเป็นของตนเอง (ร้อยละ 85.00) รองลงมาเช่าบ้านพักอาศัย (ร้อยละ 12.50) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลักษณะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1 เพศ		
ชาย	109	54.50
หญิง	90	45.50
ไม่ตอบ	1	0.50
รวม	350	100
2 รายได้		
น้อยกว่า 5,000 บาท	89	25.50
5,001-10,000 บาท	65	18.50
10,001-15,000 บาท	84	24.00
15,001-20,000 บาท	32	9.00
20,001-25,000 บาท	11	3.00
25,001-30,000 บาท	5	1.50
มากกว่า 30,000 บาท	18	5.00
ไม่ตอบ	47	13.50
รวม	350	100
3 ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	35	10.00
ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายหรือ ปวช.	140	40.00
มัธยมศึกษาตอนปลาย	14	4.00
อนุปริญญาหรือ ปวส.-ปริญญาตรี	144	41.10
สูงกว่าปริญญาตรี	16	4.50
ไม่ตอบ	2	0.50
รวม	350	100

ตารางที่ 1 (ต่อ) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลักษณะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3 ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	35	10.00
ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายหรือ ปวช.	140	40.00
มัธยมศึกษาตอนปลาย	14	4.00
อนุปริญญาหรือ ปวส.-ปริญญาตรี	144	41.10
สูงกว่าปริญญาตรี	16	4.50
ไม่ตอบ	2	0.50
รวม	350	100
4 อาชีพ		
เกษตรกร	102	29.00
รับราชการ	46	13.00
รับจ้างทั่วไป	30	8.50
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	23	6.50
นักเรียนหรือนักศึกษา	53	15.00
ข้าราชการบำนาญ	7	2.00
พนักงานเอกชน	16	4.50
พนักงานและลูกจ้างของรัฐ	70	20.00
แม่บ้าน	5	1.50
รวม	350	100
5 สถานภาพการสมรส		
โสด	128	36.50
แต่งงาน	196	56.00
หม้าย	23	6.50
แยกกันอยู่	4	1.00
รวม	350	100
6 สภาพสังคมที่อาศัย		
สังคมเมือง	105	30.00
สังคมชนบท	245	70.00
รวม	350	100

ตารางที่ 1 (ต่อ) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลักษณะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
7 บ้านที่พักอาศัย		
เป็นของตนเอง	298	85.00
เช่าอยู่	44	12.50
บ้านญาติ	4	1.00
บ้านพักข้าราชการ	5	1.50
รวม	350	100

7.2 ผลกระทบของโลกาภิวัตน์ด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม

ผลกระทบของโลกาภิวัตน์ที่ส่งผลต่อด้านเศรษฐกิจในเชิงบวกมากที่สุด คือ ทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น (ร้อยละ 75.50) เพราะทำให้เกิดมีรายได้และมีงานทำ ส่วนผลกระทบเชิงลบ ทำให้เกิดค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตที่มากขึ้น (ร้อยละ 55.50) เพราะมีปัจจัยภายนอกที่มากเกี่ยวข้องโดยเฉพาะปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ที่เป็นปัจจัยการดำรงชีวิตเกี่ยวข้องกับระบบตลาด ด้านการเมืองที่เป็นผลกระทบเชิงบวกมากที่สุด คือการเรียกร้องสิทธิและเสรีภาพต่างๆ (ร้อยละ 34.00) ส่วนผลกระทบเชิงลบทำให้คนมีบทบาททางการเมืองมากขึ้น (ร้อยละ 66.00) ซึ่งก่อให้เกิดความขัดแย้งตามมาประชาชนแบ่งเป็นฝักฝ่าย นักการเมืองแสวงหาประโยชน์ในทางมิชอบและทุจริตมากขึ้น ด้านสังคม ที่เป็นผลกระทบเชิงบวก คือรสนิยมในการใช้ชีวิตเปลี่ยนไปเกิดความหลากหลายและทางเลือกในการใช้ชีวิต (ร้อยละ 55.50) ส่วนผลกระทบทางลบคือเกิดปัญหาทางสังคมต่างๆ มากมายตามมา เช่นปัญหาอาชญากรรม (ร้อยละ 59.50) ด้านวัฒนธรรมเป็นผลกระทบเชิงบวกมากที่สุด คือรูปแบบวิถีชีวิต (ร้อยละ 77.50) ทำให้เกิดความหลากหลายเปิดรับสิ่งใหม่ๆ ได้ ส่วนผลกระทบทางลบคือรูปแบบการแต่งกายที่ไม่เหมาะสมและตามแฟชั่นจนทำให้เกิดความฟุ่มเฟือย (ร้อยละ 30.00) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าร้อยละความคิดเห็นของประชากรสังคมเมืองและสังคมชนบทในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 3 จังหวัดต่อผลกระทบเชิงลบและเชิงบวกของโลกาภิวัตน์

ผลกระทบของโลกาภิวัตน์	ผลกระทบเชิงบวก		ผลกระทบเชิงลบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านเศรษฐกิจ				
1. คุณภาพชีวิต	151	75.50	38	19.00
2. รายได้	116	58.00	75	37.50
3. ค่าใช้จ่าย	80	40.00	111	55.50
ด้านการเมือง				
4. บทบาททางการเมือง	58	29.00	132	66.00
5. การเรียกร้องสิทธิและเสรีภาพต่างๆ	68	34.00	123	61.50
6. การมีส่วนร่วมทางการเมือง	64	32.00	125	62.50
ด้านสังคม				
7. การนิยมวัตถุ	104	52.00	85	42.50
8. รสนิยมในการใช้ชีวิต	111	55.50	80	40.00
9. ปัญหาทางสังคม	71	35.50	119	59.50
ด้านวัฒนธรรม				
10. รูปแบบวิถีชีวิต	155	77.50	36	18.00
11. รูปแบบการบริโภคอาหาร	144	72.00	47	23.50
12. รูปแบบการแต่งกาย	132	66.00	60	30.00

7.3 ความสัมพันธ์ระหว่างผลกระทบของโลกาภิวัตน์กับค่านิยมพื้นฐาน

1) ผลกระทบโลกาภิวัตน์ ด้านเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กับ ค่านิยมพื้นฐาน ได้แก่ การประหยัดและอดออม ($r=0.26$) การมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมาย ($r=0.462$) และ ความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ($r=0.416$) มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางและในทิศทางเดียวกัน และการปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา ($r=0.571$) มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงและในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการพึ่งพาตนเอง ไม่มีความสัมพันธ์กัน

2) ผลกระทบโลกาภิวัตน์ ด้านการเมือง ไม่มีความสัมพันธ์กับค่านิยมพื้นฐานด้านการพึ่งพาตนเอง ด้านการประหยัดและอดออม ด้านการมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมาย ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมของทางศาสนา และด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

3) ผลกระทบโลกาภิวัตน์ ด้านสังคม มีความสัมพันธ์กับ ค่านิยมพื้นฐาน ได้แก่ การพึ่งพาตนเอง ($r=0.269$) การมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมาย ($r=0.283$) การปฏิบัติตามคุณธรรมของทางศาสนา ($r=0.415$) และ ความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ($r=0.410$) มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางและในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการประหยัดและอดออม ไม่มีความสัมพันธ์กัน

4) ผลกระทบโลกาภิวัตน์ ด้านวัฒนธรรม มีความสัมพันธ์กับค่านิยมพื้นฐานด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ($r=0.292$) มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางและในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนค่านิยมพื้นฐานด้านการประหยัดและอดออม การมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมาย การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา การพึ่งพาตนเองไม่มีความสัมพันธ์กัน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างผลกระทบของโลกาภิวัตน์กับค่านิยมพื้นฐานของสังคมไทยในสังคมเมืองและสังคมชนบท

ผลกระทบ	การพึ่งพาตนเอง	การประหยัดและอดออม	การมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมาย	การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา	ความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
ด้านเศรษฐกิจ					
Pearson (r)	0.204	0.260 [*]	0.462 [*]	0.571 [*]	0.416 [*]
Sig.	0.124	0.049	0.000	0.000	0.001
N	350	350	350	350	350
ด้านการเมือง					
Pearson (r)	0.089	0.165	-0.021	0.030	0.082
Sig.	0.508	0.215	0.877	0.826	0.542
N	350	350	350	350	350
ด้านสังคม					
Pearson (r)	0.269 [*]	0.209	0.283 [*]	0.415 [*]	0.410 [*]

Sig.	0.041	0.116	0.031	0.001	0.001
N	350	350	350	350	350

ตารางที่ 3 (ต่อ) ความสัมพันธ์ระหว่างผลกระทบของโลกาภิวัตน์กับค่านิยมพื้นฐานของสังคมไทยในสังคมเมืองและสังคมชนบท

ผลกระทบ	การพึ่งพาตนเอง	การประหยัดและอดออม	การมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมาย	การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา	ความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
ด้านวัฒนธรรม					
Pearson (r)	0.166	0.031	0.150	0.243	0.292 [*]
Sig.	0.212	0.818	0.260	0.066	0.026
N	350	350	350	350	350

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการศึกษา

1. ผลกระทบของโลกาภิวัตน์ที่ส่งผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจ ในเชิงบวกมากที่สุด คือ ทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น เพราะทำให้เกิดมีรายได้และมีงานทำอันเป็นผลมาจากการค้าระหว่างประเทศมีอิทธิพลมากขึ้น มีบริษัทข้ามชาติเข้ามาทำธุรกิจในประเทศ ส่งผลให้ประชาชนมีรายได้จากการจ้างงาน ส่วนผลกระทบเชิงลบทำให้เกิดค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตที่มากขึ้น เพราะต้องพึ่งพิงระบบตลาด ที่เป็นปัจจัยภายนอกที่มาเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะรายจ่ายในการดำรงชีวิต ซึ่งเป็นค่าครองชีพในชีวิตประจำวันที่ต้องซื้อหาตามความจำเป็นและเป็นไปตามกลไกหรือระบบตลาด ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ (มานิตดา ชาญไชย, 2554) ที่ระบุว่าภาครัฐหันมาให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจมากกว่าด้านอื่นๆ เงินจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิต คนส่วนใหญ่จึงต้องทำงานหาเงินให้เพียงพอกับความต้องการ ซึ่งหากความต้องการที่เกินพอดีก็เป็นการใช้จ่ายฟุ่มเฟือย จึงกลายเป็นค่านิยมทางลบ แต่ถ้าหากหาเงินได้แล้วใช้จ่ายที่พอดีเหมาะสมกับฐานะทางเศรษฐกิจตนที่เหลือก็เก็บออมไว้ก็จะกลายเป็นค่านิยมทางบวกและเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันได้อย่างดีเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดในอนาคต

ด้านการเมืองที่เป็นผลกระทบเชิงบวกมากที่สุด คือการเรียกร้องสิทธิและเสรีภาพต่างๆ อันเนื่องมาจากประชาชนรับรู้ข่าวสารได้อย่างรวดเร็วผ่านสื่อต่างๆ และรู้จักรักษาสีทิวและหน้าที่ของตนเองมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2546) ที่ระบุว่าประชาชนมีจิตสำนึกประชาธิปไตย รักในสิทธิและหน้าที่

ของตนเองที่ควรมีต่อสังคม ส่วนผลกระทบเชิงลบทำให้คนมีบทบาททางการเมืองมากขึ้น อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งตามมาประชาชนแบ่งเป็นฝักฝ่าย นักการเมืองแสวงหาประโยชน์ในทางมิชอบและทุจริตมากขึ้นถึงแม้ประชาชนจะมีสิทธิเสรีภาพตามหน้าที่พลเมือง หากแต่บางคนแสดงออกซึ่งสิทธิและหน้าที่ภายนอกกฎหมายรับรองก็ทำให้เกิดผลเสียตามมา ความวุ่นวายจึงเกิดขึ้นในสังคมและประเทศชาติซึ่งก็สอดคล้องกับคำกล่าวของ มานิตตา ซาญไชย (2554) ที่ระบุว่านักการเมืองของไทยส่วนใหญ่ยังไม่ใช่มูลนิธิมีความเสียสละและต้องการทำงานเพื่อประเทศชาติอย่างแท้จริง หากนักการเมืองเข้าไปบริหารบ้านเมือง เพื่อแสวงหาประโยชน์ในทางมิชอบในด้านการเมืองก็กลายเป็นค่านิยมทางลบ ในทางกลับกันหากนักการเมืองทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่รักษาประโยชน์ส่วนรวมก็จะกลายเป็นค่านิยมทางบวกประเทศชาติก็เจริญก้าวหน้า

ด้านสังคม ที่เห็นผลกระทบเชิงบวกคือรสนิยมในการใช้ชีวิตเปลี่ยนแปลงไปเกิดความหลากหลายและเกิดทางเลือกในการใช้ชีวิต อันเป็นผลจากการรับเอาวัฒนธรรมจากต่างชาติที่มาพร้อมกับสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ทันสมัย เกิดการปรับเปลี่ยนวิถีการใช้ชีวิตให้เหมาะสมกับฐานะทางเศรษฐกิจและฐานะทางสังคมของตนเอง ส่วนผลกระทบทางลบคือเกิดปัญหาทางสังคมต่างๆ มากมายตามมาเช่น ปัญหาอาชญากรรม การฉกชิงวิ่งราว เนื่องจากความสับสนวุ่นวายที่มาพร้อมกับกระแสโลกาภิวัตน์ ทำให้คนเน้นวัตถุนิยม และเน้นบริโภคนิยม จึงเกิดค่านิยมไม่ดีคืออยากได้ความหรูหรา สบาย จึงหวังได้เงินทางลัดเพื่อมาบำบัดความต้องการตนเอง เกิดการกระทำที่ไม่ดี ผิดกฎหมายเช่น การวิ่งราว กระเป๋า การปล้นจี้เอาทรัพย์สินของคนอื่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดโลกาภิวัตน์ของ (มานิตตา ซาญไชย, 2554) ที่ระบุว่า ช่องว่างทางสังคมเพิ่มมากขึ้นและคุณภาพชีวิตตกต่ำลง เกิดปัญหาสังคมมากมายเช่น ปัญหาความยากจน ปัญหาการศึกษา ปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายและปัญหาอาชญากรรม ดังนั้นหากประชาชนมีค่านิยมทางบวกที่ดีเช่น การเลือกใช้ชีวิตอย่างพอเพียง การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้จ่ายที่พุ่มเฟิยมาเป็น การเก็บออมเงิน ใช้จ่ายมัจจุเงินจะทำให้เกิดความมั่นคงในชีวิตของประชาชนเอง ซึ่งหากประชาชนมีความมั่นคงแล้วปัญหาทางสังคมต่างๆ ก็จะลดลงได้เช่น ความยากจนลดลง คุณภาพชีวิตดีขึ้น

ด้านวัฒนธรรมเป็นผลกระทบเชิงบวกมากที่สุดคือรูปแบบวิถีชีวิต ทำให้เกิดความหลากหลายเปิดรับสิ่งใหม่ๆ ได้มีการเรียนรู้วัฒนธรรมข้ามชาติ เพื่อการใช้ชีวิตร่วมกัน ให้เกิดความเข้าใจระหว่างชาติ โดยเฉพาะเมื่อมาทำงานร่วมกัน ส่วนผลกระทบทางลบ คือรูปแบบการใช้ชีวิตในลักษณะการเลียนแบบเช่น การแต่งกายที่ไม่เหมาะสม

และตามแฟชั่น จนทำให้เกิดความฟุ่มเฟือย เนื่องจากประชาชนต้องการวัฒนธรรมใหม่ๆ ต้องลงทุนซื้อหาสินค้าบางอย่างเช่น วัฒนธรรมการแต่งกายต้องซื้อเสื้อผ้าและอุปกรณ์การแต่งกายอื่นๆ จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าโลกาภิวัตน์ ส่งผลกระทบต่อทั้งทางบวกและทางลบคู่กัน การรู้เท่าทันกระแสการเปลี่ยนแปลงและปรับตัวได้ นอกจากโลกาภิวัตน์จะไม่ส่งผลทางลบแล้วยังจะทำให้การใช้ชีวิตเป็นไปอย่างเหมาะสมกับฐานะทางเศรษฐกิจและความสามารถในการหาเลี้ยงชีพตนเอง ส่งผลให้ชีวิตมีความสุขได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (พระครูปริยัติกิตติธำรง, 2557) ดังนั้นค่านิยมทางวัฒนธรรมจึงควรอยู่ในรูปแบบการเรียนรู้วัฒนธรรมชาติอื่นเพื่อความรู้ ความเข้าใจและการแลกเปลี่ยนสิ่งที่ดีงามนำมาซึ่งการปฏิบัติต่อกันที่ถูกต้อง แต่คนไทยยังต้องรักษาวัฒนธรรมอันดีของตนเองไว้ไม่ให้สูญหาย

2. ผลกระทบของโลกาภิวัตน์ ด้านเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กับ ค่านิยมพื้นฐานได้แก่ การประหยัดและอดออม การมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมาย และความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางและในทิศทางเดียวกัน และการปฏิบัติตามคุณธรรมของทางศาสนา มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงและในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากความกดดันจากกระแสโลกาภิวัตน์ ทำให้คนในสังคมไทยมีวิถีชีวิตที่ผูกติดอยู่กับปัจจัยภายนอกมากขึ้น โดยเฉพาะปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจที่ต้องพึ่งพิงตลาดภายนอก และธุรกิจการค้าระหว่างประเทศที่ขยายพื้นที่เข้ามาในประเทศไทยมากขึ้น ในขณะที่รายได้ของประชาชนชาวไทยไม่ได้เพิ่มขึ้นมากนัก ดังนั้นการปรับตัวเพื่อให้อยู่รอดและรักษาสมดุลระหว่างรายรับและรายจ่าย จึงพยายามยึดค่านิยมที่ถูกต้องดีงามโดยการประหยัด อดออม ส่วนการมีวินัยและเคารพกฎหมายคนไทยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญมาก เพราะนิสัยของคนไทยไม่ชอบมีเรื่องกับบุคคลอื่น เพราะในแต่ละวันต้องเร่งรีบทำงานแข่งกับเวลา หากไม่เคารพกฎหมายจะได้รับบทลงโทษ ก่อให้เกิดความสูญเสียเงินทองและเวลาตามมา คนไทยส่วนใหญ่จึงรักษาวินัยและให้ความสำคัญกับกฎหมาย อีกทั้งความรักในชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และเทิดทูนสถาบันอันเป็นเอกลักษณ์ของคนไทย ทั้งคนไทยในสังคมชนบทและสังคมเมืองมี 3 สถาบันหลักเป็นศูนย์รวมจิตใจของทุกคน โดยเห็นได้จากปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานให้กับพลชนกรชาวไทย ได้รับการน้อมนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันของประชาชนเป็นอย่างดี โดยที่สังคมชนบทจะน้อมนำเกษตรทฤษฎีใหม่ไปปฏิบัติ ในสังคมเมืองจะน้อมนำพระราชโอวาทที่ได้รับพระราชทานในวันสำคัญต่างๆ ไปปฏิบัติ สำหรับหลักกรรมของศาสนาจะใช้เป็นที่พึ่ง เพื่อเป็นที่ยึดเหนี่ยว

จิตใจให้เกิดความสบายใจในการเนินชีวิต ปรากฏการณ์เหล่านี้ส่งผลต่อการมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการพึ่งพาตนเอง ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากสังคมไทยส่วนใหญ่เป็นสังคมที่พึ่งพาตนเองในทางปฏิบัติอยู่ในระดับหนึ่งเพราะพื้นฐานของคนทั่วไปจะได้รับการอบรมสั่งสอนจากครอบครัวให้พึ่งพาตนเองเป็นสำคัญอันดับแรกตั้งแต่เด็กจนโตเป็นผู้ใหญ่

3. ผลกระทบของโลกาภิวัตน์ ด้านการเมือง ไม่มีความสัมพันธ์กับ ค่านิยมพื้นฐานด้านการพึ่งพาตนเอง ด้านการประหยัดและอดออม ด้านการมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมาย ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมของทางศาสนา และด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ เนื่องจากการเมืองเป็นเรื่องของการแสดงออกตามวิถีทางระบอบประชาธิปไตยแต่ประชาธิปไตยของไทยยังไม่ก้าวหน้าเหมือนต่างประเทศ ทั้งนี้พื้นฐานของประชาธิปไตยมาจากการมีความรู้ยั้งดีของประชาชน แต่คนไทยส่วนใหญ่ที่อยู่ในสังคมชนบท ยังมีข้อจำกัดเกี่ยวกับประชาธิปไตย ถึงแม้จะเกี่ยวข้องกับประชาชนในแง่ของกฎหมาย ซึ่งเป็นหลักการเบื้องต้นคือการไปใช้สิทธิเลือกตั้งเท่านั้น แต่ในการดำเนินชีวิตประจำวันยังคงน้อยกว่าความเกี่ยวพันทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม จึงทำให้ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ผลกระทบโลกาภิวัตน์ ด้านสังคม มีความสัมพันธ์กับ ค่านิยมพื้นฐาน ได้แก่ การพึ่งพาตนเอง การมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมาย การปฏิบัติตามคุณธรรมของทางศาสนา และความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางและในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากมนุษย์ต้องอยู่ร่วมกันเป็นสัตว์สังคม ค่านิยมพื้นฐานเช่น การพึ่งตนเอง การมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมาย การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนาโดยธรรมชาติจะเกี่ยวพันกัน เนื่องจากการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมจะต้องปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานที่เป็นบรรทัดฐานของการอยู่ร่วมกันในสังคมอยู่แล้ว ส่วนการประหยัดและอดออม ไม่มีความสัมพันธ์กัน เนื่องจากการประหยัดและอดออมเป็นคุณลักษณะเฉพาะบุคคลคือเกี่ยวข้องกับปัจเจกชนมากกว่าสังคม

ผลการวิจัยนี้ก็สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546) ที่พบว่าคุณลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ในอนาคตจะมีลักษณะ ขยัน อดทน และทุ่มเททำงานหนัก เพราะสภาพของการแข่งขันภายใต้การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ การแก่งแย่งกันและกันจะทวีสูงขึ้น การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องอาศัยคนที่ขยัน อดทน และทุ่มเททำงานหนัก นอกนั้นต้องเป็นผู้มีระเบียบวินัย สามารถควบคุมตนเองได้เป็น

อย่างดี ไม่ปล่อยให้ทำอะไรตามใจ ไร้ระเบียบวินัย ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานในอนาคต ความซื่อสัตย์เป็นอีกประการหนึ่งที่คนไทยในอนาคตต้องมี เพราะกระแสการค้าที่เปิดกว้างทำให้ประเทศต้องยอมรับกติกาสากลต่าง ๆ โดยเห็นความซื่อสัตย์โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ รักษาการเรียนรู้ตลอดชีวิต ความรู้ที่อยู่ในหลากหลายรูปแบบ และสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย มีจิตสำนึกประชาธิปไตย รักในสิทธิและหน้าที่ของตนเองที่ควรมีต่อสังคม

5. ผลกระทบโลกาภิวัตน์ ด้านวัฒนธรรม มีความสัมพันธ์กับ ค่านิยมพื้นฐาน ด้านความรักชาติ ศาสน์กษัตริย์ มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางและในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากวัฒนธรรมของคนไทยที่ยึดถือมาตั้งแต่บรรพบุรุษที่มีความรักหวงแหนชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ที่เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทยทั้งชาติ ก่อให้เกิดความเป็นไทย มีเสรีภาพมาจนกระทั่งปัจจุบันนี้ การกตัญญูต่อแผ่นดินและพระมหากษัตริย์ จนเกิดเป็นค่านิยมที่พึงปฏิบัติมาอย่างยาวนาน ส่วนค่านิยมพื้นฐาน ด้านการประหยัดและอดออม การมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมาย การปฏิบัติตามคุณธรรมของทางศาสนา และการพึ่งพาตนเอง ไม่มี ความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากวัฒนธรรมเป็นแนวปฏิบัติที่สืบทอดมาจนกลายเป็นวิถีปฏิบัติ แต่วิธีการประหยัดและอดออม การมีระเบียบวินัย การเคารพกฎหมาย การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนาและการพึ่งพาตนเองของประชาชน อาจมีการปฏิบัติที่แตกต่างกันในแต่ละช่วงเวลาของสังคมเมืองและสังคมชนบทก็เป็นไปได้เช่นเมื่อลำบากจึงเก็บออม เมื่อไม่สบายใจจึงปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนา เมื่อถูกจับปรับจึงเคารพกฎหมาย เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

การเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เกิดจากโลกาภิวัตน์ ทำให้ประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 จังหวัด ได้รับผลกระทบทั้งทางบวก และทางลบ ผลกระทบที่เกิดขึ้นในทางบวกคือประชาชนมีรายได้และมีงานทำ ซึ่งเป็นโอกาสดีของประชาชนในการดำรงชีวิต ส่วนผลที่เกิดในทางลบ คือมีค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตมากขึ้น เกิดความขัดแย้งทางการเมืองมากขึ้น เกิดปัญหาทางสังคมและปัญหาอาชญากรรมเพิ่มขึ้น และรสนิยมการแต่งกายที่ไม่เหมาะสมเกิดขึ้นในสังคม ผลที่เกิดในทางลบเป็นภัยคุกคามต่อประชาชน ดังนั้นหากการแสดงออกในทางลบของประชาชนมีมากขึ้น ย่อมส่งผลกระทบต่อทั้งต่อตัวบุคคลและสังคมในวงกว้าง การนำค่านิยมที่จำเป็นในสังคมไทยมาเป็นบรรทัดฐานที่ตั้งมาในการควบคุมการประพฤติ ปฏิบัติ บนพื้นฐานการวิจัยคือ (1) ค่าใช้จ่ายที่มาก

ขึ้นต้องนำค่านิยม การรู้จักพึ่งพาตนเอง ประหยัดและอดออม (2) ความขัดแย้งทางการเมืองที่มากขึ้นต้องมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย (3) ปัญหาทางสังคมและอาชญากรรมที่เพิ่มขึ้นก็ต้องรู้จักปฏิบัติตามหลักคำสอนและคุณธรรมของศาสนา สุดท้ายประชาชนทุกคนต้องเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ มีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ซึ่งเป็นศูนย์รวมทางจิตใจของผู้คน ดังนั้น สังคมที่เปลี่ยนแปลงไปที่เกิดจากโลกาภิวัตน์ จำเป็นต้องมีบรรทัดฐานและแนวปฏิบัติในการแสดงออกของคนในสังคมที่อยู่ร่วมกัน โดยนำค่านิยมพื้นฐาน มาเป็นตัวควบคุมพฤติกรรมของคนเพื่อให้เกิดการประพฤติ ปฏิบัติให้เป็นที่ยอมรับและทำให้สังคมสงบสุข ด้วยการประชุมสัมพันธ์และแรงจูงใจของผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่อง

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ที่ให้ทุนสนับสนุนในการวิจัยและขอขอบคุณกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลในการวิจัยจนทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2546. ภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์. รายงานการวิจัยสำนักพัฒนาการเรียนรู้และมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. 2544. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 8.กรุงเทพฯ : เทพเนรมิตการพิมพ์.
- มูลนิธิชัยพัฒนา. 2556. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. <http://www.chaipat.or.th/chaipat/content/porpeing/porpeing.html>. 15 กันยายน.
- พระครูปริยัติกิตติธำรง. 2557. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและปัญหาสังคม. กรุงเทพมหานคร : จรัสสินทวงศ์การพิมพ์ จำกัด.
- พระครูปริยัติกิตติธำรง. 2553. “ค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบัน”. วาสาร มจร. สังคมศาสตร์ปริทรรศน์ 3 (1).
- มานิตดา ชาญชัย. 2554. ผลกระทบของกระแสโลกาภิวัตน์ต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมของประเทศไทย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์ จำกัด.

- เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ. 2555. **โลกาภิวัตน์กับท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์ จำกัด.
- วิทยา ด้านธำรงกุล. 2546. **การบริหาร**. กรุงเทพมหานคร: เวิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น จำกัด.
- สันติ ยุทธยงและคณะ. 2554. **ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมของนักศึกษา
พยาบาลศาสตร์วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีอุดรธานี**. รายงานวิจัย
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2556. **ค่านิยมพื้นฐานของสังคมไทย**.
www.culture.go.th. 23 กันยายน.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2556. **ประชากรและเคหะ**. <http://www.nso.go.th> 23 กันยายน.
- สุพัตรา สุภาพ. 2540. **สังคมวิทยา**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิชย์ จำกัด.
- Yamane, T. 1973. **Statistics: An Introductory Analysis**. Third edition. New York:
Harper and Row Publication.